

V gozdu.

Samota blagodejna, pokoj varen,
 vonjava čvrsta po širokem domi,
 sanjav večer, nikoli dan soparen
 pod tabo, v tebi vlada, ljubi gozd.
 Kako se trudna duša mi ustromi!
 Po vejah pojeta mi kos in drozd,
 sinica se igra na bukvi beli,
 visoko volga zlata ždi na jeli
 in gleda veverico pod seboj.
 Pero s peresom šepeta mi rahlo,
 ko veter diha preko mehkih tal
 črez listje, lanjsko zimo še usahlo.
 Vse vabi me v pogovoru z menoj,
 da mislim v gozdu naj bi duška dal.
 Kako? Da naj z besedo, polno, živo
 razkrijem tajnosti prirode večne?
 Jaz, tajnost velika, največja sam?
 Jaz, bitje, ki sem sebi neumljivo,
 jaz, majhen člen verige brezkončne,
 jaz mislim naj vesoljstva duška dam?
 O gozd, o ne! Udobno le, udobno
 sedeti je prijetno v tvojem hrami,
 razmišljati, kar pride baš na um.
 In ko začutiš dušo nesposobno,
 da misli bi gorela eni sami,
 prepodi jo iz glave trd pogum!
 Da modro, zbrano mislil bi in tol'ko!

Nemalo modrcev se bliža norcem.
Zajemam vodo rajši z drobno školjko,
ki ni razbita, kot z razbitim korcem.

1.

Široko se razpletajo koreni
po črni zemlji, sok iz nje pijoč.
Drvar s sekiro bridno — kaj se meni,
da v korenini deblu žije moč —
drevo poseka s krepkima rokama,
premeri debelino in dolžino
vesel in zadovoljen. Korenino
ostavi tam, da izsolzi se sama.

Dejanja vi očetje, skrivni vzroki,
počivate zaprti v dnu srca.
Kaj vam pomagajo vsi vaši joki?
Dejanja sodba trda le velja.
Današnji svet, razmišljanju sovraž,
naziva, česar sam ne vidi, laž.
Ti zvijaj se, ti kliči mu »oprosti!«
Dejanje tvoje videl je. — Zadosti! —

2.

Katero je drevo lepote vzor?
Smereka vitka ali ravni bor,
košati kostanj ali stari hrast,
ki dviga kot junak se čvrst in hraber,
macesen svetli ali temni gaber?
Drevesu vsakemu posebej čast!
Bog seme v zemljo je položil vsem,
iz tal prinikli, vzrasli so potem.
Različne barve, rasti in peres
združujejo se v gozd — ta dar nebes.

Ima še drugi gozd moj mili rod,
gozd pesnikov pritličnih in velikih.
Na dan priniknejo v boječih stikih,
edinijo se v knjigo — dušni plod.
O naj žive in životarijo,
drže se stare ali nove struje!
Dade nam nekaj, kar ustvarijo,

Dokler srce jim pesem narekuje.
 Sodnikom suhim zdi se vse mogoče,
 iz hrastovih semen hote kostanje.
 Ni Bog ustvaril vseh dreves le zanje;
 vsak poje to, kar mora, ne kar hoče.
 Katera pesem je lepote vzor?
 Nasladna mar, ljubezenska, pobožna?
 Poskočna mar, zbadljiva ali tožna?
 Kdo naj razsodi? — Tistih bravcev zbor,
 ki nosijo srce na pravi strani,
 ki vina jih že kaplja ne vpijani;
 le njim iz srca vzraste krepka sodba.
 Ni malo, oh, ljudi, podobnih psom,
 ki lajajo, kedar vali se grom,
 ki cvilijo, kedar glasi se godba.

3.

Spotakne se ob štor in pade črezenj;
 Pobere se, drvar zakolne jezen:
 »Da vrag te je postavil sem . . . preteto!«
 A štor molči, molče mu govori:
 Oh komaj je minilo eno leto,
 odkar si deblo mi posekal ti.
 Kako je raslo v sinji zrak veselo,
 kako je zelenelo in dehtelo,
 užilo vesen toliko in zim!
 Zdaj tu čepim brez krasa, vsem napotje,
 ne ti, ne ti, le jaz naj se rotim
 in kolnem rojstva svojega trenutje.

Ljud raja, poje, sluša pevski zbor,
 jaz sam presedam v gozdu, drugi štor.
 Pogazili so mojo srečo vso
 sodniki črnogledi s srcem krutim.
 A jaz — nad mano se jeze celo;
 zakaj —? Da se nesrečnega počutim.

4.

Iz zemlje, vzklije, plazi se po tleh
 bršljan zeleni z gladkimi peresi.
 Približa deblu se po mučnih dneh,

oklene se ga, vstane ob drevesi.
Zadružno raste z njim, noben vihar
ne vrže ga nazaj na mokra tla —
s tovarišem prijaznim mlad in star
usahne on, ko pasti mora ta.

A koliko ljudi trpi na sveti,
ki svoj živ dan ne najdejo srca,
da mogli bi zaupno je objeti
in reči mu: Pri tebi sem doma! —

5.

Omledni svet! Kaj vse veleva meni!
Ljubezen žensko iz srca izruj!
Kdo mi veleva? Starci zamorjeni,
katerim mladi zarod je že tuj.
Ljubiti je nevarno in pregrešno.
Tako ljubiti, kot jaz ljubim? — Smešno!
Kaj morem jaz za to, da ljubim, kaj?
Mladosti svoje spomnite se vsaj!
Kako živeli vi ste, starci, dejte!
Ne! Stare mamke, rajše ve povejte!
In vendar Bog vas ni doslej pogubil.
Zato molčite! Tudi jaz bom star.
Naj pijem zdaj ljubezni sladke žar!
Dokler bo človek živel, bode ljubil.

Ljubezen naj iztrgam iz srca?
Beseda lahka je, a težko delo.
Poskusi izruvati brezo belo
z močjo, kar tvoja roka je ima,
pa bodi še tako močan in jak,
ves trud je ničev tvoj, nasilnik.
In ako jo izruješ — padeš vznak,
pretreseš glavo si in zlomiš tilnik.
Na zemlji veneš ti in breza mlada,
Zastonj oba bi zopet vstala rada.

6.

Roditelj dneva na ognjenem vozi
zatonil je na oni kraj planin.
Utihnile so grlice po lozi,

a v meni se oglasil je spomin,
 spomin na dneve — kaj bi zanje dal! —
 Ko sem zaprl ob solnčnem zahodu pogled,
 ko vstal iz postelje sem s solncem vred,
 ko rajši sem bedel in slajše spal . . .
 O kam so tisti dnevi — časa val? —

7.

Hvaležen je rdeči kokorik,
 da palne žarke skriva mu lepenje,
~~hvaležno je lepenje, da navpik~~
 nad njim prostira leskov grm zelenje.
 In grm zahvalja bukev mnogolistno,
 da nebesno vročino mu prestreza,
 in bukev hvali streho si koristno,
 ki nadnjo hrast jo vejnati razteza.

Različna dana je ljudem oblast,
 rojena v dušni in telesni sili.
 Vse prednosti izvirajo razliki.
 Da smo enako močni in veliki,
 enako slabi, majhni vsi bi bili.
 Mirza Schaffy je molil, zviti ptič:
 ‚Zahvaljen Bog, da tepce si ustvaril!
 Ko tudi nje z modrostjo bi obdaril,
 vsa moja bi modrost spuhnela v nič.‘

8.

Kam ležem truden naj? Pod hrast košati?
 O ne! Preveč so trda tla in gola.
~~Pod bukev rajši? Mravelj se je bati.~~
 Pod hojo? Lahko me umaže smola.
 Pod bor? Njegovo lubje je raskavo.
 Kam bi naslonil občutljivo glavo?
 Preljubi gozd, nikar mi ne zameri!
 Preveč imam, glej, postelj na izberi.
 Jaz mislim, tudi mosleminom harem
 postati mora s časom pravi jarem.

9.

Visoki gozd, svetišče ti prirodi!
 Zidar te je postavil vseumetni.

Od vseh strani me vabijo uhodi
 Iz hrupnega sveta v somrak prijetni.
 Slopovi nosijo obok zelen,
 dreves nad mano družijo se krone.
 Na ladij sto je prostor razdeljen,
 nad vsako listov strop muzivni klone.
 Popeva drobnih ptic živahni zbor
 med listjem, ki se koplje v rosi čisti,
 iz dalje skočni žubore studenci,
 vse hvali rojstva svojega izvor.
 Na tleh počivajo le mrtvi listi,
 jesenskih viher in mrazov mučenci.

Visoki gozd, prirodi ti svetišče,
 pokoja tudi v tebi duša išče.
 Bogu neskončnemu se bliže čuti,
 neskončnost svojo v Njem jasneje sluti.
 Kot ‚shehina‘ iz starega zakona
 spominjala je ljudstvo, Salomona,
 da tempelj dom je samemu Jehovi
 in zavetišče od sovragov zlih,
 tako igra pot temnimi vrhovi
 sam božji dih, sladak, svečan in tih . .

10.

Srce priznava rado in veselo:
 Tvoj velik sem dolžnik, bogati les.
 Ko sem zagledal žarko luč nebes,
 ti dal si prvo postelj mi — zibelo.
 Sam angel plaval je nad njo krilat,
 v nebeški sen zatiskal mi poglede,
 v njej majkin glas sem slišal prvikrat
 in prve klepetal za njo besede.
 Minil je kmalu let detinjih raj,
 odslovil dobo sem vseh dob najzaljšo.
 Ti dal si postelj mi drugačno, daljšo;
 odrastel mož na njej počivam zdaj.
 In kaj o postelji naj tej velim?
 Hvaležen tudi zanjo biti moram.
 Utrujen mnogokrat na njej zaspim,
 Utečem vsem težavam in pokoram.

Kako bi pač uslugo ti povračal?
Moj gozd, počakaj! Pridem že na vrsto.
Življenje lastno svoje bom ti plačal
za tretjo in poslednjo postelj — krsto.

11.

Moj log, pozdravlja gorko te srce.
Presanjalo je v tebi ure zlate.
Kako si drag za druge in pa zame,
za vsakoga, ki spehan pride vate!

Zahvaljen bodi Stvarnik tvoj, o log,
studenc On dobrotam tisočerim,
zahvaljen On, da ni le nekaterim,
da tudi meni oče je in Bog! —

12.

Vihar jesenski skoro pribesni,
in solnce pobledi s sijajnim zlatom,
drhteči listi z golih vej suhi
na zemljo padejo k umrlim bratom.
Obenem v jasno vigred so pognali,
obenem bodo na jesen odpali.

Kaj mari mi ljudje, ki spe v gomili!
za mene — kot da ne bi nikdar bili.
Kaj briga svet me, ki se bo rodil!
zanj bodem jaz, kot ne bi nikdar bil.
Ta rod, ki v svoji dobi ga poznam,
ki zanj delujem z roko in besedo,
olajšati želim mu težko bedo,
ki z njim trpim in se radujem sam —
ta rod bo z mano vred nekoč zatrt.
O kje je tvoje želo, grenka smrt? —

Novljan.

